

ՀԱՅ

ՄԷՃՄՈՒՆԻ ՄԵՊԱՐ

ՀԱՅ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-7-AHBAZ
65, Grand-rue de Péra, Taksim, 65

Մ. ԳՐԻԳՐԻԱՆ
Խրատար իշխիմ
Քառասուն իշխիմ
Մեծագլխի ԵճճԱՅԻՆ իշխիմ

Մ. ԳՐԻԳՐԻԱՆ
ԿԻՆԵՄԱՏՈԳՐԱԲԻՆ
ԿԻՆԵՄԱՏՈԳՐԱԲԻՆ
ԿԻՆԵՄԱՏՈԳՐԱԲԻՆ

مجموعه اخبار
بكاوغلى قسم جاده سى نوس و ٦٥

ՀԱՅ ՆԱՄԱԿ

ԱՌԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՍԻՆ
ՀԱՅ-ԿԱՌԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ

(4654 թիվի չարտուհիվումն է վերջ)

Գ. Բանին որ անկեղծութեամբ և միայն Հասարակութեանը բարիքը նկատելով կը գրենք, պէտք է ըսենք որ ընտրելի ըլլալու համար շատ կարեւոր, հարկ է ամենակարեւոր կէտ մըն է, ընտրելուն առ այն պաշտօն յարմարութիւնը, Կառավարութիւններն ալ պաշտօնային մը կ'ընտրեն ո՛չ անոր համար միայն որ անձը իրենց կը պատկանի, այլ միանգամայն անոր համար որ ընտրուողը այն պաշտօնին յարմար ու ձեռնհաս է։ Արդ՝ կ'երեւի մեզ թէ կրօնաւոր մը յարմար անձ մը չկրնար ըլլալ Եւրոպական պետութեան կամ Պատրիարքութեան։ Փանկի, 1. Ծանօթ չէ իրեն կառավարութեան անհրաժեշտ լեզուն՝ տաճկերէնը։ Քայն գիտցողներն ալ շատ կ'սկսեալ որ դիտեն։ 2. Նոյնպէս առ հասարակ չեն գիտեր զաղղիքները, կամ քիչ բացառութեամբ։ 3. Կ'անգլիտաճան Կ-Պատրիարքական Աթոռայ և թեմերու ներքին կազմակերպութիւնները, անցեալը, կառավարութեան, Հռոմայ և Եւրոպայի հետ ունեցած յարաբերութիւնները։ 4. Ձեռն ու առնամարտ կ'ընեն, ժողովուրդը, տեղական կեանքը։ 5. Կ'անգլիտաճան Թուրք վարչութեան կազմակերպութիւնն ու անձերը։ 6. Օտար մը պիտի սեպուին զրեթէ, սիրով պիտի չկարենան զօղուիլ և իրենցներուն պիտի յարին յաւէտ՝ ի մնաս խաղաղութեան։ Պիտի ըսէք թէ վերջը կրնան սորվիլ այս ամէն բան։ Բայց մեզի աշակերտ պէտք չէ՝ ալ վարչապետ, պաշտօնին գլուխը անցած օրէն պէտք է վարէ և ոչ թէ վարուի։ Տեսէք թէ Պիլիօս իւր Տրայիանոսի հռչակաւոր ներքողեանին մէջ ինչպէս կը գովէ զայն։ «Այնպէս Տրիբուն եղար, որ կրցար իսկոյն զօրապետ ըլլալ, սորվելու բան մը չունէիր, երբ սորվեցնելու կարողացար, քանզի դու ընկեր եղած էիր ամեն ինչ» որոնց հրաւմանատար սահմանուեցար. անոր համար, զամէնք յակնէ կրնայիր կոչել, և գիտէիր իւրաքանչիւրին ընդմիջ ու գործերը»։ Ուրեմն համոզուեցէք որ լուսագոյն է ընտրել այն անձերը որոնք ձեր մէջէն են և որոնց թեմութիւններն ալ գիտէք, քան ընտրել այնպիսիներն զորս չէք ճանչնար կամ շատ կ'սկսեալ որ կ'ընտրուի կամ ի լրջ միայն։ Որչո՞ք ցաւալի բան է չճանչցածն ընտրել և յետոյ թեմութիւնները տեսնել և սորվեալ... երբ բանը բանին անցած է, դեռ փորձը չկրցաւ համոզել զձեզ այս ճշմարտութեան։

Դ. Ոմանք կրօնաւորները անոր համար կ'ուզեն, վասն զի անոնց մէջ կը գտնուին ազգասէր, գիտուն, սրբակեաց անձեր։ Ձեռք մերժելու գայս, բայց եթէ աշխարհիկ կղերի համեմատութեամբ՝ գերազանցութիւն մը կ'ուզուի հաստատուիլ, զայն չենք ընդունիր։ Արդի աշխարհական կղերը մեծամասնութեամբ այնքան ազգասէր է որչափ վանականը, յարգելով քննականաբար կրօնական օկոգութիւնները որ ամենուր համահաւասար պարտաւորութիւնն է։ Գալով գիտութեան, ասիկայ առնչական է, կըրնայ ըլլալ որ Միաբնութիւնը գերաւորուի

խնդրեն յայտ մասին. զոր օրինակ, Ալեքանդր, մեծ և հիւսիսի Ալեքանդր, Վիլհելմ Միխայիլովիչ համար կարծեմք մեծ նշանակութիւն մը չունի։ Արդէն հին համբաւն և հին հակայնքը չկան այլեւս, ո՛րք են Ալեքանդրներ, Բագրատունիներ, Գաթլիճեաններ... նորերուն ոմանց յեղեղելով՝ պարզ կ'սկսածել խնկարկութիւն մըն է միայն։ Եթէ բանասիրական և քննադատական մեծամեծ գործեր չկրնար հրատարակել աշխարհիկ կղերը, ո՛չ վանականաց խաղաղութեան միջոցներն ունի, ոչ պարագայ ժամերը և ոչ առձեռն ապրուստը, իսկ միւս ճիւղերու մէջ կրնայ անոնց հետ մրցիլ, մասնաւոր յիմատաստիքականին և յաստատարանականին՝ շատ շահաւոր կերպով։ Իսկ մեծագուր վարուց խնդիրը չենք ուզեր չօգտփել. մարդկային ակարութիւնը ամենուր համար հաւասար է։ Միայն կը յիշեցնենք սա հռչակաւոր առածը. «Եթէ սուրբ է, աղօթէ, եթէ գիտուն՝ սորվեցնէ. եթէ խոհմ՝ կառավարէ»։

Ե. Վերջապէս կը մնայ առարկութիւն մը, ըստ ոմանց ջախջախիչ, բայց ըստ մեզ անշնչան։ Ինչո՞ւ, կ'ըսեն, Լատին եկեղեցւոյ մէջ կրօնաւորք եւս կրնան երբեմն յեպիսկոպոսութիւն կոչուիլ, և մեզի համար չպիտի ընդունուի նոյն սովորութիւնը։ Պատասխանեմ. նախ՝ չիտեղ կուտամ, Արեւելեան եկեղեցեաց սովորութիւնը մեզի օրինակ չբերուիր. քանզի անոնց Պատրիարքները լիովին իրաւասութիւն և իշխանութիւն ունին իրենց որ և իցէ կարգի կղերին վրայ։ Գալով Լատինացւոց սովորութեան, կ'ըսեմ.

1. Կարծեմ շատ բազմացողներն չենք անոնց սովորութիւններն ընդօրինակելու։
2. Նաեւ Լատին կրօնաւորք ուղղակի ենթարկեալ են Քահանայապետի իշխանութեան, որ Արեւմուտքի Պատրիարք կ'անուանի. անկէ ճիշդ այնպէս կ'ախտու ունին, ինչպէս Արեւմուտքի աշխարհիկ կղերը, մէն մի կրօնաւորական Միաբնութիւն իրեն առանձին Պաշտպան (կերպով մը) Մեծաւոր կարգի նախնի ունի, ուստի իրեւ հպատակ ընտրելի են։
3. Արդէն այս ընտրութիւնները ամբողջ եպիսկոպոսական Աթոռոյ թեմային հետ հաշիւ 2/3 կը համեմատուի. արդ այս համեմատութեամբ մեր կրօնաւորաց ընտրութիւնը դարպէս կարելի չէ։
4. Նա մասնաւորապէս որ անոնց ըով ընտրութեան ընտել չիտեղութիւնը ժողովուրդը և ըստ մեծի մասին նաեւ կղերը. Քահանայապետը ուղղակի կ'ընտրէ և կ'անուանէ մէկը, հետեւեալ կղերին ու ժողովրդեան համար անձը գրեթէ նշանակութիւն չունի։ Որով և ոչ մէկուն անխառնութիւն կ'ըլլայ։

5. Լատինաց ըով ժողովուրդն ու կղերը ընտել չեն խառնուիլ վարչութեան։ Հոն չկայ Պատրիարքութիւն և Միաբնասութիւն. հոն չկայ կառավարութեան առանձին լեզու, ևն։

6. Դարձեալ պէտք է դիտել որ այս սովորութիւնը միջին դարու ամենակարող դարձած կրօնաւորական Միաբնութեանց գերազանց ազդեցողութեան մնացորդն է։

7. Հետեւեալ որ այս սովորութեան գրեթէ յախճարն են թաւրիկող ժողովուրդը՝ մի՛ կարծէք որ միշտ գո՛ն մնան,

ո՛ն, ո՛չ... անոնք ստեղծ իրարու կ'ընդհարին. քննութեան, սովորութեանց, միատնկերու ասարքերութիւնը ստեղծ կը շեշտուին։ Եթէ այս ժողովուրդը ալ հնար ըլլայ Կանոնագիր մը չինել, վստահ եղէք որ այս սովորութիւնը թողութիւն կը վտարին։ Եւ արդէն քանի կերթայ կը նուազի այն. և տեղ տեղ քնաւին վերցած է։ Երբ կրօնաւորք Գաղղիայէն վտարուեցան, կղերը ցնծաց, այնքան անխառն ունեւորութիւններ ըլնած էին...

2. Ուստի շատ իրաւամբ է որ, մինչդեռ 1890ի Սինդոնը կանոն դրած է «Աթոռայ՝ ծառայողները» կոչել յեպիսկոպոսութիւն, Ազգային Կանոնագիրն յօրինողները՝ (Թունը ազգասէրներ), նոյն իսկ ՊԱՏԿԱՆՈՂ բառը ընդունած են։

«Կ-Պատրիարքը կ'ընտրուի Օսմանեան Տէրութեան հպատակ՝ Կաթողիկոսական Աթոռոյ պատկանող Հայ-Կաթողիկէ եկեղեցականաց մէջէն»։ (Գլ. Բ. յօդ. 11)։ «Կ-Պատրիարքը ընտրութեան նկատմամբ 11ը յօդուածոյն... մէջ նշանակուած պայմաններն Փոքրասիոյ Եպիսկոպոսի ընտրութեան համար եւս կը պահանջուին»։ (Գլ. Գ. յօդ. 19)։

Իսկ Եպիսկոպոսը ընտրութեան համար «Աթոռայ ծառայող» ոճը դրել են, (Գլ. Դ. յօդ. 22), որ բացայայտօրէն պահանջուի իմաստ ունի, ինչպէս նաեւ 1890ի Սինդոնն նոյն իմաստով առած է։

Ուստի, Տեսարք Երեսփոխանը, խորհեցէք որ Հասարակութեան ամէն դասակարգին հաճելի և ընդունելի, և յաւէտ խաղաղութիւն հաստատելու պայմանաւ Կանոնագիր մը պիտի յօրինէք, չըլլայ որ մաքառութիւնը շարժուի և սրբաւարութեան մարգեցէք սովորութիւնը. նորաբնու որոմներն զգուշացէք. համեմալս եղէք ձեր կղերին հետ, որուն մէջ դեռ շատ ընտիր անձնաւորութիւններ կան. և գործեցէք ըստ խղճի, առանց ակնածանաց, առանց կրքի, առանց գիտումի, առանց կարծիքի կամ անձի յամառօրէն փարսելու, որմէ հետեւած է միշտ կրօնաւորութիւնը։ Կարգեցէք որ ամէնքն ալ կը յարգեն ու կը սիրեն մեր պատուական Միաբնութիւնները. բայց «Իւրաքանչիւր ումեք գիւրն» պէտք է տալ. քանզի՝ «Սիրելի է Պաշտօն, բայց սիրելագոյն է Ճշմարտութիւն»։

ՃՇՄԱՐՏԱՍԻՐ

ԱՐԿԵԼԻՆ ԱՐԲ. ՔԵԶԵՃԵԱՆԻ ՍԵՐԱՍՏԻՈՅ-ԵՒՐՈՎԻՈՅ ՎԻՃԱԿԱՌԻ ՄՈՒՏԻՆ ՅԵՒՐՈՎԻՆ

Եւրոպայի Հայ-Կաթողիկէ հասարակութիւնը ի վաղուց հետո անհամբեր կ'սպասէ իւր նորապսակ Հովուին գալստեանը, մինչ յանկարծ Ամասիայէն աւետարներ հեռագիր կը ծանուցանէր Նորին Արհիպապոսութեան ի 27 Մարտի (ն. տ.), ժամանումն յԵւրոպիա։ Այս ցանկալի լուրը տեղւոյս համայն Կաթողիկէ ժողովուրդը անսպասուաբար ընդունեց, և փութաց պատրաստուիլ վայրկեան մ'առաջ տեսնալ իւր բարեխնամ Առաջնորդը։ Օրը գարնանային եղանակին ամենաքեղեցիկ-

նրէն մին էր. անմիջապէս տեղւոյս Գեր. Գեր. վարդապետները, Յիսուսեան Հարք և ցանազան դասակարգի անձինք՝ կառօք և հեծելօք՝ փութացին վաղընդփոթ տեսնել իրեն հօտին մէջ իւր Հովուը։ Արդէն խուռն բազմութիւնը Եւրոպայէն գրեթէ երկու ժամ հեռու «Չուխուր-բունար» կրօնաւոր կանանցաբար վայրը կ'սպասէր անհամբեր, երբ Արհ. Վիճակաւորին կառօք նոյն տեղը հասնելով նոյն ընդ նոյն բազմութիւնը ուրախութեամբ կը շրջապատէ կառքը աշխարհայրներով։ Նորին Սրբութիւնը կառքէն վար կ'իջնայ սիրալիք ողջունելու նախ Գեր. Գեր. վարդապետները, ողջաբուրել և բարեպաշտ ժողովուրդեան հայրական ժպիտով իւր Ս. Աջը համբուրել տալէ յետոյ, մարգագետին վերայ բազմելով բարի գալստեան և բարեմաղթութեանց բաժանիկեր պարպուեցան։ Այս նշանաւոր օրուան քաղցր յիշատակը անմոռանալի ընկու համար Տէր Դիտապետին որ խուռն բազմութեամբ շրջապատուած էր լուսանկարը առնուեցաւ։

Արդէն ժամանակը բաւական անցած էր, ուստի հարկ էր դէպի քաղաք փութալ։ Նորին Սրբութիւնը տեղւոյս ժողովրդապետի և Յիսուսեան Հարք Մեծաւորի ընկերակցութեամբ կանխապէս պատուաւոր (անտե) կառքի մէջ բազմելով՝ բազմութեամբ կառքը և հեծելոց և վարչութեան կողմանէ եկած ոտարկաններէ առաջնորդուած դէպ ի քաղաք կ'ուղեւորուէր շքեղապէս։ Տակաւին քաղաքէն մէկ քառորդ ժամ հեռի Իրին գետին (Եւրոպայի ընդմիջ) կամուրջը չհասած, Յիսուսեան Հարք աշակերտները ծաղիկեղաբը, ծառանքն գետեզերքը շարուած հեռուէն նշմարելով Արհ. Վիճակաւորին կառքի մերձեւնալը «Փանֆառ»ով՝ բարի գալստեան ախորժալուր եղանակներ կը հնչեցնէին։ Սոյն վայրս բազմութիւնը կանգ առաւ ի լուր նուազարանի։ Նորին Արհիպապոսութիւնն այս սիրազեղ ցոյցին իւր շնորհակալութիւնը համակրանօք յայտնելէ յետոյ կը շարունակէր իւր փառաւոր մուտքը, երկուստեք բացուած նշնի, ծիրանի և խնձորենի ծառերու ձիւնափայլ ծաղկանց մէջէն։ Քաղքէն անցած պահուն երկսեռ արտասովոր բազմութիւն մը խըռնուած կը տեսնուէր Եւրոպայի պողոտային վրայ. Առաջնորդարանի դուռը համեմտով նոյն «Փանֆառ»ը գաւթին մէջէն իւր քաղցրանուագ երգերը կը հնչեցնէր և եկեղեցւոյս զանգակը իւր աշտարակին վերայէն կ'ընկերանար նուազարանին, մինչ Արհ. Արքեպիսկոպոսը կ'զգեստաւորէր Հայրապետական զգեստները և շուրջառաւ կիր վարդապետներու ընթերցականութեամբ Հրաչափաւոր կ'առաջնորդուէր դէպ ի Մայր եկեղեցի, ուր պահ մը լուսութեամբ աղօթելէ վերջ՝ իւր Արքեպիսկոպոսական գահին վրայ ելլելով, ազգու յորդորական նով մը հաղորդեց Սրբազան Քահանայապետի առաքելական, և Նորին Գերբնշխանութեան Հայրապետական օրհնութիւնները. և իւր շնորհակալքը յայտնելով իւր հօտին համակրանաց հանդէպ, օրհնեց զամենքը։ Ապա նոյն թափորով Առաջնորդարանի ընդունելութեան սենեակը մըտնալով, ի դիմաց ժողովրդեան բարեգալստեան ուղերձ մը կ'ընդունէր, որուն պատասխանեց Արհ. Վիճակաւորը իւր ան-

Մտիւէ նաղըրը պէ՛տ աէ՛ տպրիլ իշինաէ
էն պէօյիւք մաւրաֆ, մէստրիֆի առքէրէ
օլուպ, աստֆիւտա՛մ միւսաստաէ իտիմէզ
իաէ՛, ապրիլին պիլրինմէ կիւնիւ առքէրէ
եհմէք վէրմէք միւսքիւն օլամաւսաճաղըն
տան, թէ՛էսիւրի ճալիզ օլմաստըլընր սէօլէ՛
որո արը՛

Պուհը միւթէագրոյ 20 աագըգա թէ-
նէֆֆուս խոյմէք իւզը միւզաքէրաթա
խիթամ վէրիւմը նիւր :

(Պատգամի Կէլէճէք Կիւսիւնտէ)

ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ ԿԻՆՔԻ ՄԻԹԻՆԿ

Բազարը իրիկէսի կիւնիւ, ստամ Յուէ, Շիլիւի էրմէնի գապրիսթանընտա, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնըն թանթը րիւստէթիստէ պօսիւք պիր միթիսն թէքթիպ իսթիմիշ տիր: Գապրիսթանտա միւսթէլիթ միլլէթ-էքաէն 15-20 պիւն քէլի թօմօմըն, էք-մէնի ձէպուշպարտան պիր չօգ զէլաթ իլէ մսթիպուշաթ Ծամանէն նամընա ձէլմէլթի Ծամանիէ րէիսի Ապաուլլաճ Զիւհտի պէյ վէ «Միլլան»ըն սահիպի Մուրատ պէյէր պուլունմըլլար տըր: Էվլէլա 1895 վա-գըրի մալիւմէսնտէ թէլէֆ օլան էրմէնի-լէրին իսթիքաճաթը րուշարը իշին պիր ալինի րուհանի իծար իսթիմիշ վէ թէքթիպ օլունմըլ օլան պիր պէլմէթ պիւթիւն հուզ-լար թարաֆնտան սէգունմըլ տըր: Պա-տէհու էրգըրու մէպուշաթ վէ միթիսն լէլի-սի՝ Դաշնակցութիւն ձէմիլլէթի աղասըն-տան վարդգէս էֆ՝ քիւրսի խիթապէթէ չըգարագ, վազըւսի մէզքիւրէտէ վէֆաթ խտէն էրմէնիլէրին վաթման իթաիքլէրի խըտէթաէն վէ մէշրութիլէթի խտարէտէ իթթիթապէն լիւզումընտան վէ ստիթտէն պահալա, էրմէնիճէ պիր նութգ իրատ իթ-միշ տիր: Միւթէպզըպէն ձէմիլլէթը մէզ-քիւրէ աղասընտան Յարութիւնեան էֆ. այնի մէպտէ էրմէնիճէ տիկէր պիր նութգ իրատ իլլէմիշ տիր: Հաղըրուսն հէր իքի նութգը տա ալգըլլամըլլար տըր: Պատէ-հու «Միլլան» սահիպի Մուրատ պէյ-թիւրքաճէ պիր նութգ իրատ խտէթ, պունտա, վէֆաթ խտէն էրմէնիլէրին, պիւ-լա թէֆրիգի ճինս ու մէզհէպ, վաթման, պու վաթմանն էլլատունա իթմիշ օլտուզ-լարը խտամթի պէսկիւզխտէնն տօլայը քէնտիլէրին Ծամանլըըգ նամընա թագ-տիս իլլէմիլլէրի, վէ պու կիւն, հէր քէսին, օ մաղումլարնն տէրէնէն հիւրմէթ իլլէմէ-սի լազըմ կէնէճէկինի, վաթմանն սատաէթ ու սէլամէթի՝ անճագ պու սուրէթլէ գա-պիլ օլաճաղընը պէհան իթմիշ, վէ չիտ-տէթլի ալգըլլարա ճազհար օլունշ տըր: Մուրատ պէյտէն սօնրա վարդգէս էֆ՝ քիւրսիլէ չըգարագ, «Ենէի վաղէթա» սա-հիպի Ապաուլլաճ պէյի հուզըարա թագ-տիւմ իլլէմիշ տիր: Զիւհտի պէյն տաթի պիր նութգ իրատ խտէթգ ալգըլլանիմըլ տըր: Զիւհտի պէյտէն սօնրա վաճ մէպուշաթ վա-հան էֆ. Փափուղէն՝ խիթապէթ մէվ-գըլնէ չըգարագ, րէֆիքլէրինին սէօզլէ-րինի թատիւք էօլունտա էրմէնիճէ ուզուն պիր նութգ իրատ իլլ, չիտտէթլէ ալգըլ-լանմըլ տըր: Պատէհու Պ. Պօնաքարթեան նամ կէնճէ վլէլա էրմէնիճէ, սօնրա թիւրքա ձէ պիր նութգ իրատ իլլէմիշ տիր: Մէզ-քիւր նութգըն պազը ճիւթթէթիլէրին աթիտէ տէրճ իսթիպ: «Արգաւաւալար», պուրատա տիգէ առը իւշ չէյտէն պահս իթմէք իս-թէհօրում: Էվլէլա՝ Մէշրութիլէթին է-տաը իսթիլալ տըր, հիւրըրէթ տիր, ա-տալէթ տիր, վիճանն տըր: Իտարէի սա-լըզա պիւթիւնն պունլարը մանվա չաըըլ-տը, տէլվիւրսի, ֆազաթ հանլըրիօրտըր, չիւնքի տիւնեաաա հիշ պիր գուզվէթ մանվ օլունտարը կիպի, պիլլատան պու գուզվէթի գուստիլէ վէ մէշրուէնին մանվ օլաճաճաղընը տիւշիւնէմտի, Պիլզ պու խուսուտաա պիր չօգ աւէմէր ֆէտա իթ-տիք. էն սօնը միւնթէքմէ վէ միւթէվէֆա Հաասան Յէսիպ պէյ տիր: Սանիլի Մէշ-րութիլէթ, թէլէսիւրսի իշին գուրպանն ա-րար: պունուսն գուրպանը օլմագ՝ նէ պէօ-լիւք չէրէֆ տիր: Էյ նէսըլ ճէտիտ, Մէշ-րութիլէթին պիւթիւնն պու գուրպանլարը սիգէ հալընըզ պիր խիթաղը մանիվտէ պուլունուշօրար: «Իլէրի, տալիմա իլէ-րի». պունա իթմաթ իթմիլլէն՝ օ մաղ-լունաղընն էպէսի լանթիլէրինէն ուլարը: Սալիսէն՝ Օսմանլար՝ պիր տէմէթ չիւշէն

պէտպէս, Ս տէմէթիոն հէյնէթը մէնճուռա-
սը, նսաըը քի միւլիթէլիք չիչէքէրտէն
թէչքիլ օլունմըլ իտէ, պու հիւն հիւքիւ-
մէթ Օսմանիէ տէ էօյլէճէ պու հէօրտիւ-
հիւմիւղ միւլիթէլիք գաւմ վէ միլլիթէլիւ-
տէն միւրէքքէպ աթր, օնլարտան պիւրիմի
այրըլմարք միւլճուտ օլուն ինթիլդամ վէ
նիլլիթէպը պօզմահա քեհաֆի սիր։ Պու
տէմէթի, մէսէա պլր գօրտէլա իլէ պաղ-
լարըղ. պու գօրտէլա՝ տէմէթտէքի չի-
չէքէլիւն հէկտիլիւրիտէն այրըլմամասնա
խըզմէթ իտէն։ Պուսուն հիպի պու միւլի-
թէլիք գաւմ վէ միլլիթէլիլ տէ հէկտիլիւ-
րիւն բապիլ իտէքէք, պուհիւրտէն այրըլ-
մամասընը թէմէլիւն իտըր պլր գուզմէլէթ
վար թիւ, պու տա հիւքիւմէթ սիր։»

Պենաբարթեան էֆ. Կին պու. նու. թ. զը
տա շիրտելթլէ ալգըչլանմըն տըր: Պաստ-
հու միթինկ րէխի Վարդգէս էֆ.: միթին-
կին խիթամ պուլաուղըն պէհան իթմէք-
լէ, հաղըրուն քէմալը սիւքիւնլէ տաղը-
մըն տըր:

ԳՅՆՖԵՐԱՆՍ

«Թաշարթարութեամբ» տա օգուտնւմը տըր. — «Խոռոհուր խապէլլէրիմիզէ կէօթէ, Պալազան մէսէլէլէրի իշին գօնֆէրանսըն ապարնա անվէլէլէրտան իճըսի մանի օլմըլ արը, Պոն իճըլ չիւքիւմէլէրին Պալազան մէսէլէլէրնալ իճադիլի իճըսի օլմըլ մէսէլէլէլ մազչաքը մուվլաքադլէլէլ օլմաւմըլ տըր, Պոնլա բըն, գօնֆէրանսըն ապարնա մանի օլմադ տան մազսնալէրի, Պէրլին մուսնէտէնամէ սինտէ էքմէնլալթան վէ Մաքէտոնիալ, տալը օլան մատալէրին լազվ խաիմէմ սի տար, Տէվլէլէր Օսմանիէ՛, Գօնֆէրանս տան մէջ իճըլըր մատալէրին լազվըն թալ լէպ իսէլէլ քէ իմըլ :

Նօթօրէն Վրէմիա ղազէթաւնա իւթման
պօրտան աթիւտէքի թէչէկըմք չէքիմի
տիր . Ավսթրիա, ղախլայ Գօնֆէրանսը
ազտ խորմէսինի զաթիւն խմէմէեօր
Ավմանիա տա պու. ֆիբրտէ տիր : Իշպ
քի հիւճըմէն, պու պապսէ պիր իշէպ
պիրա իծրաննաւն ինթիլազ խոթիօրալ
Ավսթրիա լէ Ավմանիա սէֆրէլէի հիւ պ
ֆըլտաթ ղայպ իթմէյէէք, Գօնֆէրան
սըն, Օտմանլը մէֆաաթլարընա զարաթ
օլաճալընը Հիւմի բաշայա իպպաթա չալը
մազտա տըրլար : Հիւմի բաշա, Ավսթրի
սէֆրիլլէ միւլազաթ խտէքէն, Գօնֆէ
րան մէսէլէսինէ տալիր պէտէնը միւլթաթ
իլէմի, լէն մուազլամ մէսէլէլէն ի
Գօնֆէրանա իլլըրինէ խտ միւլազէքաթլը
անճազ խարծիւի նազըրընա թէվտի խտի
միլշ օտըղըն սէօրէսիշ տիր : Հալպուլ
խարծիւի նազըրը բաշա տա, Ավսթրի
սէֆրիլլէն, պու մէսէլէնի Սէնճիւի մախտ
սը վիւքէլատա նալ օլընապիլէնէկինի
պու իւուսուստա քէնտիսինին սէլահիլէ
թամմէսի պուլընմատըրընը անլաթմը մըլ տը
նանի Ավսթրիա լէ Ավմանիա սէֆրէլլէ
իւրի Տէրիֆթաթթաթթաթ թէչէպպիւսաթ
չիմաիլէք ֆայտէսիզ զալմըլ տըր :)

ԿԻՐՈՏ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

«Թաշիրոքոմս»-ըն մալիւամթը մախստ
 ւէսինէ նէգարէն, Կիրիտ մէսէլէսի հա
 գընտու միւզաքըրաթ ինթասընա պաշա
 մաք իշին Տէրխասատէթտէ եալաոտ Բոմ
 տա պուլըննա սնթիթըրինէ էմր վէթըմթ
 իւզրէ մէլէլէթէր արաւարտա միւզաքըր
 ճէրէեան խաթիւր: Իթաշա խաթիւլէն ն
 զըրը Մ, Թիթօնի, Կիրիտ մէսէլէսին
 նիհայէթ յուլխէ գատար թէմալիշէս
 թէլէմին իթմէշէ չալըշեթ: Տէվէթէթ
 պու մէսէլէնին սուրէթը գաթիէտէ թե
 վիշէսինէ գարար վէրմիւլէշը իսէ մէ, իշ
 րնտնի պազըրալ պիր աղ տառա կէճի
 մէսի խոտաւընա մէլիլի աղ տաշէր:

ԳՈՒՏԱ ԽԱՊԻՐԻ ԻՐԻ

ԳՈՒԼՏԱՍ 28 մարտ. — Պիւթիւնն Խրի
թիւան ճէմաաթլարընըն այնի կիւն

Բազագլխաւոր միւնաստիպէթիլէ, պիլնէրէճէ
էնալի վէ զիեարթէթճիլէր Գասմամ (Ս. Յա-
րութիւն) քիլիէսմիւնէ թօբլանմըլ օլտըզ-
լարը հալտէ, պոռ կիւնքի պլիւնի բուհանի
քէմալը սիւքիւն վէ աստիլէ ինքա օլըն-
մը ալըլ: Իթթիլիսալ զըլընան թէտպիլլէ
սաջսնիտէ հնի պիր հաորիտէ վուգոռ պուռ-
ժամալ ալըլ:

Գուհան 25 մարտ. — Սն պին զատար
Արապալարեն թօրլանմըլ օտորըլ Պէշն Մու-
սա զինարէթխնէ ուժազ պիր հատխ
վուգուս կէտխին հայտէ, պու կին սասա
հ րաստէլէրինտէ զինարէթկեհատան ալ-
տէթ խտէն Մուլփիտ էֆ. Կէթուրմէլէլու
օտորըլ սանճաթը խթիդպաւ իչին թօրլս-
հան իւլմա էհալիլէ, փրաւ թմամալարը
հազգընտա բօլիս արաֆընտան վուգու-
պուհան իսթարա սէմը իթիպար խտիմախ-
կինտէն, վէ պիրինին բէվլըվէրին բօլիս-
լէրտէն պիրի ալմաեա թէչէպպիւս իթ-
ախկինտէն, էհալի թարաֆընտան մուխա-
լիֆէթ վէ շիտտէթ կէսաթէրիմիշ տիր
Սէպէպ օյալար թուրթմազ իչին կէտէ
զապըլըրման վէ ասաթէրի աքալար վէ իթաչ
լար իլէ հիւճուս պաչլամըլար տըր: Աս-
քէր թարաֆընտան տախի թուֆէնք տալ
ճիկիլլէ մուգապչիլէ խտիմիշ, վէ պու սը-
րառաա ասքէր, ժանտարմա վէ բօլիստէ
6 քիշի խաֆիֆ սուրէթտէ եարալանմ
տըր: Պիր չարեէք սասաթ զարֆընտա ար-
պէտալա խտիմա վէրիմիշ վէ աստիշէ խա-
նիշ կէթիթիւմէմիշ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊՆՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՒԷՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՄՓՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

... *Stp*,

Հրաւիրեմ զԶեզ Ազգ. Երեսպոխանա-
կան ժողովոյ, որ պիտի գումարի Ապրիլի
5ին, Ուրբաթ օր, Կէս օրէն յետոյ ժամը
8 ին (ռ.թ.), ի սրահի Կաթողիկոսարանի

ԱՏԵՆ. Ազգ. Երեսփ. ժող.
Ա. Թ. ԵՐԱՄ

Բերա, 31 Մարտ 1909

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Ա. Բաղակայան դամոց նկատմամբ կարգադրութիւն :

Գ. Ազգային Կանոնադրութեան ծրագրոյն քննութիւն :

— 000 —

Ս. Զատիկ մերասիրտի բուռնությունը քնաֆֆչիլի քրիստեյներտիզմէ մութանթան սուրբեթտէ իճրա գըընմըչ տըր։ Մէրասիրտ մէջքըւրէնին ինթիթիզամ վէ մըւքէմնէլիէն թի իւլին, ինթիէյէրին ժողովրդապետութիւնըլարը իւլ թաղ։ Խորհուրդըլարը թաւաֆընստան մէստիի լաղըմէ տիրիղ խտիմէ միչ, վէ հէր սէմթ միւթէպըրանը ճէմասթը՝ մըրասիրտի մէջքըւրէնտէ հաղըր պուրուէն մըչլար տըր։ Կ-Բաթըրիզ էֆ, հաղըրթէլէրի, բաղար տաղաչը Ս. Զատիկ Զայնաւո Պատարագըրը Ս. Յովհան Ոսկեբերան վֆէրտասը եանի Մեռեւոյց եօթթուսը կըլէնիւ, Գաւաթատա Յիսուս Փրկիչ Մայր եկեղեցիքիլլըտէ մութանթան սուրբեթտէ թագատա իլլէմըլէր տըր։ Արն։ Մատթէն յայ։ Սիսեան, Կ-Բաթըրիզ էֆ, հաղըրթէլէրինէ հէր քրիստէնտէ ընֆագաթ իթմիչ տըր։

Պիլիսասա Մայր եկեղեցիի դռե ինք
խորխոր այնին բուհանին՝ Մեծ-Ժողովրդա
պետին վե Թաղ. ինքնուրբն սայ ու զայ
բեթիլլե սաիր սենեկբուհն զիստեթ բայ
լազ օյմը սորը: Վենեթիկ վե Ղազար
Մխիթարեանկարն Վաշթեթմա վե Բաշկա
լեթրեմե զքսեթիս ինքն պուրնմը, զի
լիսե՝ զանեթ կիզգէ սուրեթտե թէզկե
խորխոր, վե Ս. Յովհան Ոսկեբերան զի
լիսլե Դպրապետի ներսե զՖ. Նին թա
թը բիստեթիստ օյմազ իւզրե կիզ
սէպի վե ահենկիլե էրմնին դպրապետ
դպրեթլեթնիստ թէ՛ լեզ ղընան Դպրացդ
եռաճան օյրաբա, թէ՛ զանինխաթը բուհ
նեթիլ զանեթ մունթապա վե միւհէս

տւրէթտէ իմբա խլէմիչ , վէ մէգըբու վա-
սի քիրխէ՛ հէր սէմթտէն կէլմիչ ուան տին
տարանը էհալի իլէ աօմըշ արը : Եալնըզ,
հէր վագըթթ քի կիրպի միւթէպէրանը ճէ
մատթտան բէք չօգլարըն դայպուպէթի
նագարը էսէֆէէ կօթիւվմիւշ տիրը : Պա-
տարադ էստանտանտ Չ՝Ահասկ վ՝ Տէր Մով-
սէնսան Աւեսարանըն օգունարտան սօն-
բա , Ս . Աստուածաժին իւղէրինէ միւէս-
սիր պիր ներքող իրատ իթմիչ տիր : Դուռ-
տասը շէրթիթն խիթամընտա , կիւնիւն ի-
ճապընճա Մեհերըց տուալարը օգունըյ ,
վէ Յանուն Մահեմալ եղպարուքիւնըն
եէվմը մախտաւընա հիւրմէթէն , այինթ
մախտաւ ինրա գըղնմիւշ արը : Պատէհու
Ս . Աստուածաժին Պատիթի իլէ քիրխէ-
նին հավիտի տաքիլինտէ թափօր կէգտի-
րիմիչ տիր :

Թափօրումն սօճրա, ալայը լուհանի իւլ
քիւիստէն չըգլտըընտա, հաւլիւէ պո
ւրնան Գաաըէօյ Միթիթարիւն մէրթէպի-
նին ՖանՖար միւլգիգաը, մուալլիմէրի-
ւնի քիթիըը րիաէթիթիւտէ, Ագգային Արգ-
ւն չաւրը վէ հաըըրուն թարաթիւտան
չիտուէթէ ալըըլանմըը տըր :

Պու արաւ, քիւիսէնին չաթըսը, տէօթը
թարաֆը, նիվար խանէէրին պալաթօն վէ
բէնչիբէէրին, քիւիսէնին խարիճի վէ գաւ
բուռընըն շօնիւ, էրքէք, գատըն վէ չօ-
նուգլար իլէ իննէ աթթամն եէրէ արււմէգ
տէրէճէտէ տօչմըլ աղը:

[illegible]

թոյա պէսանքը մշտնջենարեմ իլլէմի՝ սիր
* * * Բազար կրնաւ ճէմասթըմըզ միւ-
թէհարգաբըր թէհապիտին իլէ միւթէպէնդըզ
միլլէն՝ Կ-Բաթթիկիթխանէն իլուտիքը, Կ-
Բաթթիք էֆ. հազարթէլէրինէ, Ս. Զատի-
ղէամի թէպրիքնի իյթաւ իթմիլլէր տիր

* * * Ս. Զատրկ միւնասիր-գէթիլլէ, Կ
 Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրիլէ Բաբա հազ
 րէթլէրէրինն Տէրիսաատէթ վէթիլի Մնաս
 Սարտի ճէնապլէրի պէյնինտէ րէսմի թէպ

ԴԻՔ ՂԻՆԱՐԵՅԻՆԻ ԹԵԱԹԻ ՕԼԸՆԴԸՂ ԽՈՐԷ

* * Աստի՛ն վէ Մէշա՛նկայ նէ գարէթի՛նս
վէ արի՛նք պալա՛ւ մադա՛մաթը բնամի՛յտ
վէ րիճա՛ւ Օսմանի՛ն իլ սէֆարէթի՛նս
Կ-նաթըրի՛զ էթ՝ հաղթիթի՛նէրինէ շախմատ
հալաւստ վէ՛րի հա գարթի՛ տը վիզիթի՛ նի՛ս
տէրթի՛մէքէ : բէսմի թէպըրի՛ ոչիֆա ուլնա՛
տըր :

* Բազար իրթնէի կրնիւ Կ-Բաթրը
էֆ. հազընթէր, րէֆազաթըստ Կեղոյ
Գեղաթ. Թէրզիպաշեան իւլ Պօղոս է
Մօմեհան օլտըը հաւտ, Բուս վէ էրմէ
բաթրթընթէնթընէ կրնէրէք, րէս
Թէրզիպաշեան իթմիլէր վէ ինթիլան
թը րաեղէ իւլ գապուլ օլընմըլար տըը

** Սիւթէպէրանը ճնամաթըմըզտ
 Մկրտիչ էֆ. Էնքաթերան, դահլիշէսկի
 իշն Ծլիւաի օսմանի Ինամ իթմիշ օլու
 Կ-Իաթիդ էֆ. Նադրէթլիլի թարաֆը
 տան մէպաղը մէզքիւր՝ Մալաթիա լուսի
 լիստէ Հէքիմխանտա մուզիմ ճնամաթըմ
 միւսթամնիլինէ թէվզի օլըմնազ իւղը մ
 Նէլի ժողովրդապետանէ կէօստէրիլիշ
 Էնքաթերան էֆ. Նինի Նիպու շնըմ խա
 ըը՝ տիկիւր տաապալ տըրէթիշ Նիւմուճէ
 մասարթ թէմննի իտէրիւ։

ԳԱՐԱԳԷՕՅ ԳԷՕԲՐԻՒՄԻՒ ՀԻՆԱՅԼԹԻ

Էվզէնէի կիւն միւսմանիդ նիսա
պէյ» «Սէրպպիտի»նին սահիպէ Մէվլանդ
տէ Ռիֆատ պէյի, Կիրիալի Հասան Բե-
մի պէյի վէ «Սէրպպիտի»նին մուհարրիլ
բի Մադուում, Սիւպնի վէ խալիլ Մուվ

— Գալաթտոս Շիշյէն մաղաղասընըն պաշ
ուհաթիպի Ավսթրիա թէպաասընտան Մ.
օգէնդմայ, տիւն սապահ մէզքիւր մա-
սպատա ըէօլւէբ իւէ ինթիհարիթմիշ տիր :